

פגישת יוסף עם אחיו

1. בראשית פרק מב. א-לח

(א) וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שָׂכָר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לְמָה תִּתְרָאוּ: (ב) וַיֹּאמֶר הִנֵּה שְׂמַעְתִּי כִּי יֵשׁ שָׂכָר בְּמִצְרַיִם רַדּוּ שָׂמָּה וּשְׁבֵרוּ לָנוּ מִשָּׂם וּנְחִיָּה וְלֹא נָמוּת: (ג) וַיֵּרְדּוּ אַחֲוֵי יוֹסֵף עֹשֶׂה לְשֹׁבֵר בַּר מִמִּצְרַיִם: (ד) וְאֵת בְּנֵימִין אַחֲוֵי יוֹסֵף לֹא שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת אַחֲוֵי כִּי אָמַר פֶּן יִקְרָאֵנוּ אֲסוּן: (ה) וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְשֹׁבֵר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי הִנֵּה הִרְעִיב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: (ו) וַיֹּסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאֶרֶץ הוּא הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל עַם הָאֶרֶץ וַיָּבֹאוּ אַחֲוֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ אִפְסִים אַרְצָה: (ז) וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶת אַחֲוֵי נִיפְתָרָם וַיִּתְנַפֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קִשּׁוֹת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֵאִין בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן לְשֹׁבֵר אֵכָל: (ח) וַיִּפְרַח יוֹסֵף אֶת אַחֲוֵי וְהֵם לֹא הִפְרָהוּ: (ט) וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְלִים אַתֶּם לְרְאוֹת אֶת עֲרֹנֹת הָאֶרֶץ בָּאתֶם: (י) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנָי וַעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לְשֹׁבֵר אֵכָל: (יא) כִּלְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד בְּחֻבּוֹ כְּנִיִם אָנַחְנוּ לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְלִים: (יב) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא כִּי עֲרֹנֹת הָאֶרֶץ בָּאתֶם לְרְאוֹת: (יג) וַיֹּאמְרוּ שְׁנַיִם עֹשֶׂר עֲבָדֶיךָ אַחֲוֵי אָנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה הִקְטַן אֶת אֲבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינָנוּ: (יד) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר מְרַגְלִים אַתֶּם: (טו) בְּזֹאת תִּפְחָנוּ חַי פְּרַעֲהַ אִם מִצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם בְּבֹאוֹ אַחֲוֵיכֶם הִקְטַן הִנֵּה: (טז) שְׁלַחוּ מִכֶּם אֶחָד וַיִּשַׁח אֶת אַחֲוֵיכֶם וְאִתָּם הָאֲסוּרִים וַיִּבְחָנוּ דְּבָרֵיכֶם הָאֵמֶת אִתְּכֶם וְאִם לֹא חַי פְּרַעֲהַ כִּי מְרַגְלִים אַתֶּם: (יז) וַיֹּאסֹף אֹתָם אֶל מִשְׁמַר שְׁלֹשֶׁת יָמִים: (יח) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עָשׂוּ וַחֲוִיו אֶת הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרָא: (יט) אִם כְּנִיִם אַתֶּם אַחֲוֵיכֶם אֶחָד יֹאסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶּם וְאִתָּם לָכוּ הִבִּיאוּ שָׂכָר רַעֲבֹון בְּמִיכָם: (כ) וְאֵת אַחֲוֵיכֶם הִקְטַן תְּבִיאוּ אֵלַי וַיֹּאמְרוּ דְּבָרֵיכֶם וְלֹא תִּמְוֹתוּ וַיַּעֲשׂוּ כֵן: (כא) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אַחֲוֵי אֵכָל אֲשֶׁמִּים אָנַחְנוּ עַל אַחֲוֵינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהַתְּחַנְּנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׂמְעֵנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת: (כב) וַיַּעַן רְאוּבֵן אֹתָם לֵאמֹר הֲלוֹא אֲמַרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר אֵל תִּתְּשָׂאוּ בְּיָדְךָ וְלֹא שָׂמַעְתֶּם וְגַם דָּמוֹ הִנֵּה נִדְרָשׁ: (כג) וְהֵם לֹא קָדְעוּ כִּי שָׁמַע יוֹסֵף כִּי הִמְלִיץ בֵּינֵהֶם: (כד) וַיִּסַּב מִצְּלֵיהֶם וַיִּבְרַךְ וַיִּשָּׁב אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם וַיִּשַׁח מֵאִתָּם אֶת שְׂמֵעוֹן וַיֹּאסֵר אֹתוֹ לְעֵינָיִהֶם: (כה) וַיְצַו יוֹסֵף וַיִּמְלֵאוּ אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וְלֶהֱשִׁיב כִּסְפֵיהֶם אִישׁ אֶל שְׂקוֹ וְלָמַת לָהֶם צִדָּה לְדַרְךָ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן: (כו) וַיִּשָּׂאוּ אֶת שְׂבָרָם עַל חַמְרֵיהֶם וַיִּלְכוּ מִשָּׂם: (כז) וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת שְׂקוֹ לְתַת מִסְפּוֹא לְחִמְרוֹ בְּמִלּוֹן וַיֵּרָא אֶת כִּסְפוֹ וְהִנֵּה הוּא בְּפִי אִמְתַּחְתּוֹ: (כח) וַיֹּאמֶר אֶל אַחֲוֵי הוֹשִׁב כִּסְפִי וְגַם הִנֵּה בְּאִמְתַּחְתִּי וַיִּצַּא לָבָם וַיִּתְּרָדוּ אִישׁ אֶל אַחֲוֵי לֵאמֹר מַה זֹּאת עָשׂוּ אֱלֹהִים לָנוּ: (כט) וַיָּבֹאוּ אֶל יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אַרְצָה כְּנָעַן וַיִּגִּידוּ לוֹ אֶת כָּל הַקִּרְתֹּת אֹתָם לֵאמֹר: (ל) דַּבֵּר הָאִישׁ אֲדֹנָי הָאֶרֶץ אִתָּנוּ קִשּׁוֹת וַיִּמַּן אִתָּנוּ בְּמְרַגְלִים אֶת הָאֶרֶץ: (לא) וַנֹּאמֶר אֵלָיו כְּנִיִם אָנַחְנוּ לֹא הֵינּוּ מְרַגְלִים: (לב) שְׁנַיִם עֹשֶׂר אָנַחְנוּ אַחֲוֵי בְּנֵי אֲבִינוּ הָאֶחָד אֵינָנוּ וְהִקְטַן הַיּוֹם אֶת אֲבִינוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: (לג) וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ הָאִישׁ אֲדֹנָי הָאֶרֶץ בְּזֹאת אָדַע כִּי כְנִיִם אַתֶּם אַחֲוֵיכֶם הָאֶחָד הִנְחִחוּ אִמִּי וְאֵת רַעֲבֹון בְּמִיכָם קָחוּ וְלָכוּ: (לד) וְהִבִּיאוּ אֶת אַחֲוֵיכֶם הִקְטַן אֵלַי וְאָדַעַה כִּי לֹא מְרַגְלִים אַתֶּם כִּי כְנִיִם אַתֶּם אֶת אַחֲוֵיכֶם אִתּוֹ לָכֶם וְאֵת הָאֶרֶץ תִּסְתַּרוּ: (לה) וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שְׂקֵיהֶם וְהִנֵּה אִישׁ צְרוּר כִּסְפוֹ בְּשִׁקּוֹ וַיִּרְאוּ אֶת צְרוּרוֹת כִּסְפֵיהֶם הִמָּה וְאֲבִיהֶם וַיִּירָאוּ: (לו) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אִתִּי שְׂכַלְתֶּם יוֹסֵף אֵינָנוּ וְשָׂמְעוֹן אֵינָנוּ וְאֵת בְּנֵימִן תִּסְתַּחוּ עָלַי הִנֵּה כְּלָנָה: (לז) וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל אֲבִיו לֵאמֹר אֶת שְׁנֵי בְנֵי תְּמִית אִם לֹא אֲבִיאָנוּ אֵלֶיךָ תִּנְּה אֹתוֹ עַל יְדֵי נְאֻנִי אֲשִׁיבָנוּ אֵלֶיךָ: (לח) וַיֹּאמֶר לֹא יִרַד בְּנֵי עִמְקֶם כִּי אַחֲוֵי מֵת וְהוּא לְבָדוֹ גִּשְׂאָר וַיִּקְרָאָהוּ אֲסוּן בְּדַרְךָ אֲשֶׁר תִּלְכוּ בָּהּ וְהוֹרַדְתֶּם אֶת שִׁיבְתֵי בִּגְדוֹן שְׂאוּלָּה:

בראשית פרק מב'	בראשית פרק לז'
(ב) וַיֹּאמֶר הִנֵּה שְׂמַעְתִּי כִּי יֵשׁ שָׂכָר בְּמִצְרַיִם רַדּוּ שָׂמָּה וּשְׁבֵרוּ לָנוּ מִשָּׂם וּנְחִיָּה וְלֹא נָמוּת: (ג) וַיֵּרְדּוּ אַחֲוֵי יוֹסֵף עֹשֶׂה לְשֹׁבֵר בַּר מִמִּצְרַיִם... (מג:יא) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם כֵּן אִפּוֹא זֹאת עָשׂוּ קָחוּ מִזְמַנְתִּי הָאֶרֶץ בְּכִלְיֶם וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה מֵעֵט צָרִי וּמֵעַט דָּבַשׁ נְכֹאֵת וְלֵט בְּטִנִּים וּשְׂקָדִים:	(כה) וַיִּשְׁבּוּ לְאֵכָל לֶחֶם וַיִּשָּׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אֶרְצָת יִשְׂמַעְאֵלִים בָּאָה מִגִּלְעָד וּמְלִיכָם נִשְׂאִים נְכֹאֵת וּצְרִי וְלֵט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִם:
(ח) וַיִּפְרַח יוֹסֵף אֶת אַחֲוֵי וְהֵם לֹא הִפְרָהוּ:	(לב) וַיִּשְׁלַחוּ אֶת בְּתוּלַת הַפְּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצְאוּ הַכֶּר נָא הַכְּתוּנַת בְּנֵךְ הוּא אִם לֹא:
(יג) וַיֹּאמְרוּ שְׁנַיִם עֹשֶׂר עֲבָדֶיךָ אַחֲוֵי אָנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה הִקְטַן אֶת אֲבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינָנוּ:	(ל) וַיִּשָּׁב אֶל אַחֲוֵי וַיֹּאמֶר הִלְדֵּי אֵינָנוּ וְנָאִי אָנָּה אֲנִי בָּא:
(כא) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אַחֲוֵי אֵכָל אֲשֶׁמִּים אָנַחְנוּ עַל אַחֲוֵינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהַתְּחַנְּנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׂמְעֵנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת:	(יט) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אַחֲוֵי הִנֵּה בְּעַל הַחֲלֹמוֹת הִלְנָה בָּא:

מגמת יוסף

2. רד"ק בראשית פרק מב

(ט) אשר חלם להם - כי להם היו החלומות וראה עתה פתרונם, והם שנאוהו בעבורם, ובזכרו כל מה שעשו לא גמלם רעה אבל ציערם והקניטם:

3. רמב"ן בראשית פרק מב

(ט) ויזכר יוסף את החלומות אשר חלם להם - עליהם, וידע שנתקיימו שהרי השתחוו לו, לשון רש"י. ולפי דעתי שהדבר בהפך, כי יאמר הכתוב כי בראות יוסף את אחיו משתחוים לו זכר כל החלומות אשר חלם להם וידע שלא נתקיים אחד מהם בפעם הזאת, כי יודע בפתרוןם כי כל אחיו ישתחוו לו בתחילה מן החלום הראשון, והנה אנחנו מאלמים אלומים, כי "אנחנו" ירמוז לכל אחיו אחד עשר, ופעם שנית ישתחוו לו השמש והירח ואחד עשר כוכבים מן החלום השני, וכיון שלא ראה בנימן עמהם חשב זאת התחבולה שיעליל עליהם כדי שיביאו גם בנימין אחיו אליו לקיים החלום הראשון תחילה:

4. אברבנאל בראשית פרק מב

אבל עכ"פ היו ראוי לעונש מה מצד מחשבתם הרעה... ולזה התנהג יוסף עמהם מדה כנגד מדה... ולכן הספיק השם בידו שהענישם בדומה לדברים ההם בעצמם כי הוא העליל עליה' שהיו מרגלים תחת מה שאמרו כנגדו שהיה רכיל ומוציא דבה וג"כ באסרו את שמעון לעיניהם תחת מה שהשליכוהו אל הבור ואם בלקחו מהם לעבד האח שעניי כלם תלויים היו בבנימן וזו היא הכוונה הא'... ומפני הספקות אשר ראה בדרך הזה ראה להביאם בנסיון לדעת אם בכ"ב שנה שלא ראה אותם שנו את תכונותיה' ואם נתחרטו ממה שעשו כנגדו ובאיזו תכונה קיימת היו ולכן הבחינם באמור אליה' מרגלים אתם עד אשר ראה שעשו תשובה שלימה כמו שאמרו אבל אשמים אנחנו וגומר.

תשובת האחים ותשובה דו-צדדית

5. רמב"ן ויקרא פרק ה

והנראה בעיני, כי שם אשם מורה על דבר גדול אשר העושו יתחייב להיות שמום ואבד בו, מלשון האשימם אלהים (תהלים ה יא), ויאשמו נאות מדבר. וכן תאשם שומרון כי מרתה באלהיה (הושע יד א), וכן אשמים אנחנו (בראשית מב כא), נענשים. וחטאת מורה על דבר נטה בו מן הדרך, מלשון אל השערה ולא יחטיא (שופטים כ טז):

6. רמב"ן בראשית פרק מב פסוק כא

(כא) אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו - חשבו להם האכזריות לעונש גדול יותר מן המכירה, כי היה אחיהם בשרם מתחנן ומתנפל לפניהם ולא ירחמו,

7. רש"י בראשית פרשת מקץ פרק מב

(ג) וירדו אחי יוסף - ולא כתב בני יעקב, מלמד שהיו מתחרטים במכירתו ונתנו לבם להתנהג עמו באחיה ולפדותו בכל ממון שיפסקו עליהם:

8. רשב"ם בראשית פרק מב

(יא) כולנו בני איש אחד נחנו - לכך אנו הולכים יחד ולא בשביל עצה רעה כמרגלים:

9. רד"ק בראשית פרק מב

(ז) וירא יוסף את אחיו ויכירם - פירשו רז"ל (ב"ר צ"א) שיצא בלא חתימת זקן אבל הם היו בחתימת זקן, לפיכך הכירם הוא והם לא הכירוהו. ואפשר שהכירוהו אף על פי שהיה בחתימת זקן לולי שראהו בגדולה והיה רחוק בעיניהם מאד שיהיה הוא יוסף שמכרוהו לעבד והוא אדון לכל מצרים...